

DATUM: 1 december 2022

Onze taal op 'groen': de nieuwe regels voor pensioen in eenduidige en begrijpelijke taal

De nieuwe regels voor pensioen in eenduidige en begrijpelijke taal

Alle pensioenfondsen en uitvoerders willen graag communiceren met verschillende groepen belanghebbenden in duidelijke en eenvoudige taal. De vraag is welke termen en formuleringen dan bij voorkeur gebruikt worden. In dit document beschrijven we de criteria voor bruikbare termen en formuleringen. Ook is een lijst opgenomen met een serie onderwerpen, met per onderwerp varianten die bij voorkeur niet of wel gebruikt worden.

Deze lijst is niet dé lijst die gebruikt moet worden. Het is bedoeld ter inspiratie, met voorbeelden van eenvoudige taal. De lijst is gebaseerd op verschillende onderzoeken naar begrijpelijkheid en reacties op de termen, ervaringen in de praktijk en praktische toepasbaarheid. We stimuleren het gebruik van ‘groene termen’ en raden het gebruik van ‘rode termen’ in principe af, ook al zijn deze momenteel bij sommige organisaties heel gangbaar.

Het doel is dat we kritisch zijn ten aanzien van ons eigen taalgebruik. Dat betekent dat we soms onze eigen, vertrouwde termen moeten vervangen door taal die door de lezer, gesprekspartner of toehoorder beter te begrijpen is of voor de gewenste associaties zorgt.

We onderkennen dat sommige ‘oranje’ en ‘rode’ termen in dit document regelmatig intern gebruikt worden en in sommige gevallen ook in communicatie met deelnemers. De termen in dit document zijn vooral beoordeeld op het gebruik in communicatie met deelnemers en werkgevers met weinig kennis van pensioen. Desalniettemin pleiten we ervoor ook beleidsdocumenten en teksten die bedoeld zijn voor professionals (o.a. bestuursleden) helder en in eenvoudige bewoordingen op te stellen.

Twee argumenten voor het gebruik van jargon stellen we daarom ook ter discussie:

- *We gebruiken deze term al (zo lang).*
Misschien is even wennen. Maar we kunnen veel zaken op een eenvoudigere en duidelijkere manier verwoorden. En ja, dat is anders dan we tot nu toe doen.

- *De term maakt zo goed duidelijk wat het is.*
Vaak verwachten lezers helemaal geen labels of namen. Soms werkt het beter om iets kort te beschrijven. Daarmee wordt een tekst inderdaad iets langer.

Criteria voor eenvoudige en duidelijke taal

1. Begrijpelijkheid

De term of formulering moet bij voorkeur zonder nadere toelichting zo goed mogelijk begrepen worden. Het gaat daarbij niet om begrip van alle technische ins en outs die ermee samenhangen, maar om begrip van de essentie en/of de juiste associaties. Dat wat essentieel is, hangt af van het doel van de communicatie en de context waarin bepaalde teksten aangeboden worden. Welke term of formulering het meest passend is, kan daarom variëren.

2. Juridisch en praktisch bruikbaar

De term of formulering is idealiter breed bruikbaar, bij grote en kleine pensioenen. In goede en slechte tijden. Bij jonge en oudere mensen. Ook moeten we met de term teksten kunnen opstellen die vanuit juridisch perspectief in orde zijn.

3. Bekendheid met het woord of de formulering in de gewenste betekenis

Sommige termen zijn meer bekend bij bijvoorbeeld ouderen of in een bepaalde regio, of hebben ook een andere betekenis. Denk aan een woord als 'korting' of 'vermogen'. Idealiter is een term een bestaand woord, algemeen bekend en eenduidig.

Extra criterium, niet gekoppeld aan begrijpelijkheid, wel aan 'open staan voor communicatie': de emotie die het woord of de formulering oproept

Als er twee termen zijn die op de andere criteria gelijkwaardig scoren, heeft de term of formulering die een positieve emotie en/of een gevoel van betrokkenheid oproept de voorkeur. Als het woord of de formulering bij iemand een positieve reactie oproept staat deze persoon meer open voor het verwerken van informatie die volgt. De reactie is vaak onbewust en ontstaat meestal niet door een rationele afweging of verwerking van informatie. Belangrijk is wel altijd evenwichtig te blijven. Een positieve houding mag niet ten koste gaan van inzicht in de eigen situatie en passende keuzes maken.

Begrippenlijst

‘Stoplichtendocument’:

- Groen:** De term is bruikbaar. Het advies is wel altijd kritisch te blijven met betrekking tot de context waarin de term gebruikt wordt.
- Oranje:** De term kan gebruikt worden, mits uitgelegd of in een specifieke context. Als het mogelijk is bij voorkeur vervangen door een groene term. Soms is het noodzakelijk een oranje term te gebruiken, omdat er geen alternatief is.
- Rood:** We raden het gebruik van deze term of uitdrukking af. De term of uitdrukking wordt niet goed begrepen of roept ongewenste associaties op.

1. Persoonlijk pensioenvermogen

- Pensioenpot** **Bijv.** Iedere maand groeit uw pensioenpot door de inleg die u en uw werkgever betalen. Deze term wordt intuïtief vaak goed begrepen. Sommige mensen vinden de term enigszins kinderlijk. Ook associëren sommigen ‘pot’ met iets wat leeg kan raken.
- Kapitaal** **Bijv.** Het kapitaal dat u zo opbouwt, zetten we op het moment dat u met pensioen gaat om in ... Sommige mensen begrijpen niet goed wat een kapitaal is of wat een kapitaal te maken heeft met pensioen.
- Pensioenkapitaal** Zie de opmerkingen bij ‘kapitaal’. Samengesteld woord dat geen gangbaar Nederlands is. Twijfels over de meerwaarde van dit woord ten opzichte van kapitaal of vermogen.
- Persoonlijk pensioenvermogen** **Bijv.** Uw persoonlijk pensioenvermogen groeit door ..
De term dekt inhoudelijk de lading, maar leeft niet en wordt niet goed begrepen. ‘Vermogen’ (ook zelfstandig gebruikt) roept bij sommige mensen de associatie met rijkdom op, terwijl het daadwerkelijke vermogen klein kan zijn (‘iemand is vermogend’). Dit maakt de term minder

bruikbaar als iemand weinig heeft opgebouwd of naar verwachting weinig gaat opbouwen.

Persoonlijk aandeel in de pensioenpot Deze formulering is (te) economisch en heeft drie abstracte elementen.

Pensioen De term 'pensioen' gebruiken we uitsluitend voor de maandelijkse uitkering, niet voor het kapitaal/vermogen.

Geld dat is gereserveerd voor uw Deze term draagt niet bij aan het beeld dat het voor/van

pensioen de deelnemer is.

Communicatie over dit onderwerp levert een aantal issues op:

- a) Veel mensen zijn niet bekend met het gegeven dat er een kapitaal achter het pensioen zit.
- b) Mensen begrijpen niet wat de relatie is tussen een kapitaal en het pensioen (zie ook 'inkopen') op basaal niveau.
- c) De boodschap is van complex. Het gebruik van een eenvoudige term leidt dan niet automatisch tot meer begrip. Het lijkt erop dat veel mensen de onderliggende principes niet goed begrijpen.
- d) Er is niet één term of formulering die breed gezien wordt als goed bruikbaar. De ene uitvoeringsorganisatie heeft een voorkeur voor 'pensioenpot', een tweede voor 'kapitaal' en een derde voor 'vermogen' of 'persoonlijk pensioenvermogen'. Onderzoeken leveren geen eenduidig inzicht op. De resultaten blijken afhankelijk van de achterliggende onderzoeksvraag, kenmerken van de respondenten en de wijze waarop het onderzoek wordt uitgevoerd.

2. Pensioenuitkering

Pensioen

U ontvangt ...

U krijgt ...

Bijv. Uw pensioen is € 300 bruto per maand

Bijv. U ontvangt vanaf € 300 bruto per maand

Voordeel: eenvoudiger dan 'ontvangt'.

Nadeel: sommige mensen reageren negatief op het woord 'krijgen', omdat zij stellen dat ze niks (letterlijk) krijgen; ze hebben er immers zelf voor betaald. De term 'ontvangt' roept deze reactie niet op.

Pensioeninkomen

De term 'inkomen' roept positieve associaties op.

De samentrekking levert een nieuw, niet bestaand

	woord op dat niet door alle mensen begrepen wordt of onzeker maakt ('is dit wat anders dan pensioen?').
Ouderdomspensioen	De toevoeging 'ouderdom' werkt negatieve associaties op en maakt de term complex.
Uitkering	Het woord 'uitkering' roept negatieve associaties op.
Pensioenuitkering	Samentrekking van twee woorden met dezelfde betekenis. Uitkering roept negatieve associaties op.
Pensioensalaris	De term 'salaris' roept positieve associaties op. De samentrekking levert echter een nieuw, niet bestaand woord op dat door mensen niet begrepen wordt of onzeker maakt ('is dit wat anders dan pensioen?').
Pensioenbedrag	De term 'pensioenbedrag' wordt al regelmatig gebruikt. Pensioenbedrag is echter geen gangbaar Nederlands, ook al voelt het inmiddels binnen de sector vertrouwd. De term is niet duidelijker dan eenvoudig 'pensioen' of 'bedrag'.

Binnen de sector zijn de meningen verdeeld over wat wel en niet bruikbaar is.

Verschillende partijen geven aan dat we zelf bedachte termen kunnen gebruiken als duidelijk is wat ermee bedoeld wordt. Een argument voor een term als 'ouderdomspensioen' is dat het duidelijk maakt dat het niet om arbeidsongeschiktheidspensioen of nabestaandenpensioen gaat. Ook zou het duidelijk maken dat het niet om de periode gaat dat men met pensioen is. Tegen dit standpunt pleit dat de context eigenlijk altijd duidelijk maakt of het om de situatie gaat ('met pensioen zijn') of de uitkering ('u krijgt pensioen'). Vrijwel koppelt 'pensioen' als uitkering aan het bedrag dat een gepensioneerde krijgt. Arbeidsongeschikten en nabestaanden zien het bedrag dat zij ontvangen vaak niet als pensioen. In de communicatie kan de uitkering aan nabestaanden en arbeidsongeschikten anders (en concreter) omschreven worden. Denk aan: een uitkering die uw partner ontvangt na uw overlijden, de uitkering die u ontvangt van het pensioenfonds als u arbeidsongeschikt wordt.

De Sociale Verzekeringsbank gebruikt voor de AOW-uitkering de term 'AOW'. Zij gebruiken niet (meer) de term 'pensioen'. De Sociale Verzekeringsbank doet dit, omdat er verwarring is over de AOW-uitkering en het pensioen dat iemand via zijn of haar werkgever opbouwt. Pensioenfondsen kunnen in lijn met de communicatie dus eenvoudigweg Met de Sociale Verzekeringsbank is expliciet Dit is belangrijk, omdat de leeftijd waarop men voor het eerst AOW krijgt niet kan kiezen, terwijl men de leeftijd waarop het pensioen via de werkgever ingaat wel zelf kiest. Dit is bij veel mensen niet bekend.

3. Pensioenstelsel

Regels voor pensioen

Bijv. Er komen nieuwe regels voor pensioen in Nederland

Pensioenstelsel

Abstract begrip. Men heeft weinig concrete associaties bij term 'stelsel'

Voeg eventueel toe dat dit regels van de overheid zijn.

4. Pensioenregeling

Omschrijven

Bijv. Wat is er voor u geregeld?

Pensioenregeling

Gangbare term, voor velen echter abstract. Mensen kunnen zich er weinig bij voorstellen. Soms is het onvermijdelijk of nodig om deze term te gebruiken.

Pensioenpakket

Bijv. Wat zit er allemaal in je pensioenpakket? Bruikbaar woord om duidelijk te maken wat er allemaal geregeld is. De term roept de juiste associaties op (bundeling van uiteenlopende zaken). Een nadeel is dat het een zelf verzonnen woord is.

Afspraken over uw pensioen

Afhankelijk van het doel van de tekst kan de nadruk liggen op het maken van afspraken of het samen regelen.

Bijv. Vertegenwoordigers van de werkgever en werknemers hebben samen afspraken gemaakt over uw pensioen.

Pensioencontract

Abstract. Men heeft hier weinig concrete associaties bij

Solidair contract

Abstract. Men heeft hier weinig concrete associaties bij

5. Solidariteitsreserve

Buffer

Altijd gebruiken in combinatie met doel van de buffer. Geeft sommigen een veilig gevoel.

Reserve

Altijd gebruiken in combinatie met doel van de reserve. Roept wellicht eerder associaties op met iets financieels

Solidariteitsreserve

Moeilijke term, wel de formele naam

Risicodelingsreserve

Moeilijke term, wel de formele naam

Pechpotje

Geen bestaand woord, mogelijk (te) groot contrast met rest van de communicatie als deze niet bij deze term aansluit. Negatieve associaties bij het woord 'pech'.

Binnen de sector wissel de voorkeur voor 'reserve' of 'buffer'. Het is aan te raden deze termen niet zonder context of uitleg te gebruiken. Maak duidelijk waar de reserve of buffer voor bedoeld is of hoe deze ontstaat. Het kan ook zinvol zijn om te benoemen dat de reserve of buffer voor de hele groep is en niet een persoonlijke reserve of buffer is.

Bijvoorbeeld:

'Iedereen die bij X werkt legt samen met de werkgever geld in voor zijn of haar pensioen. 10% van de inleg gaat naar een reserve. Deze reserve gebruiken we om uw pensioenpot en die van uw collega's aan te vullen als dat nodig is.'

6. Volatiliteit

wordt hoger en/of lager

Bijv. De inschatting van uw pensioen wordt elk jaar (iets) hoger en/of lager. (bij actieve deelnemers).

Meebewegen

Gebruik in combinatie met oorzaak

Bijv. Uw pensioen gaat meer meebewegen met de economie.

Schommelen

Kan zelfstandig gebruikt worden. Lijkt iets negatievere associatie te hebben dan meebewegen.

Bijv. De inschatting van uw pensioen kan van jaar tot jaar schommelen.

Volatiliteit / Volatiel

Jargon

Is variabel

Moeilijke term

Er is niet één term voor alle communicatie over volatiliteit bruikbaar. Zo roepen ‘meebewegen’ en ‘schommelen’ zonder uitleg bij sommige mensen op dat de hoogte van het kapitaal of de inschatting van het pensioen voortdurend instabiel is. Afhankelijk van het doel van de tekst is de ene of andere term meer passend. Een optie is het bewegen van het pensioen niet te benoemen, maar te beschrijven dat het (verwachte) pensioen elk jaar opnieuw berekend wordt:

‘We berekenen ieder jaar hoe hoog uw pensioen is’

‘We berekenen elk jaar hoe hoeveel pensioen u naar verwachting krijgt.’

Impliciet maakt deze formulering duidelijk dat de uitkomst van het ene jaar op het andere jaar anders is.

7. Indexatie

Is hoger

Bijv. Uw pensioen is dit jaar hoger dan vorig jaar (bij gepensioneerden)

Niet noemen

Bijv. We hebben berekend hoeveel pensioen u naar verwachting krijgt: ...

Verhogen / is verhoogd

In de huidige regelingen is deze term bruikbaar (groen). In de nieuwe regelingen is deze term niet bruikbaar: het verhogen lijkt een beleidskeuze, deze is echter een logisch gevolg van de nieuwe regels

Indexeren / Geïndexeerd

Zie verhogen. Deze term is vooral bekend bij gepensioneerden.

Op dit moment moeten pensioenfondsen een verhoging van de pensioenen nog expliciet communiceren. In het nieuwe stelsel is er geen indexatie meer. De (verwachte) pensioenen kunnen het ene jaar echter wel hoger zijn dan het andere jaar. Het is de vraag of het bij alle doelgroepen nodig is om expliciet aan te geven dat het verwachte pensioen hoger is. Bij actieve en gewezen jonge deelnemers lijkt het niet passend. We moeten nog ervaring gaan opdoen hoe we een hoger pensioen gaan communiceren bij pensioengerechtigden.

8. Verlagen / korten

Is lager

Bijv. Uw pensioen is dit jaar lager geworden (bij gepensioneerden)

Niet noemen

Bijv. We hebben berekend hoeveel pensioen u naar verwachting krijgt: ...

Verlagen /is verlaagd

In huidige regelingen bruikbaar (groen). In nieuwe regeling niet: lijkt een beleidskeuze, echter logisch gevolg van de nieuwe regels

Korten/gekort

De term 'korten' kan verkeerde associaties oproepen en is jargon.

In nieuwe regeling is deze term niet bruikbaar omdat deze een beleidskeuze suggereert. Een lager pensioen is echter logisch gevolg van de nieuwe regels.

9. Pensioen invaren

Omzetten naar

Bijv. We zetten het pensioen dat u al heeft opgebouwd om naar een kapitaal. Vanaf 1 januari groeit dit kapitaal verder aan door het geld dat u samen met uw werkgever inlegt.

Omrekenen naar

Bijv. We rekenen het pensioen dat u al heeft opgebouwd om naar een kapitaal.

Gaan naar

Bijv. Het pensioen dat u heeft opgebouwd gaat naar de nieuwe regeling.

Verhuizen

De term 'verhuizen' ervaart men als eenvoudig en vriendelijk, zo blijkt uit onderzoek. Het gebruik van een metafoor die heel specifieke associaties kan oproepen vraagt om een strikte context en toetsing bij de eigen deelnemers of de metafoor wordt begrepen zoals bedoeld. Zie ook de uitleg hieronder.

Bijv. We verhuizen het pensioen dat u al heeft opgebouwd (mee) naar de nieuwe regeling.

Pensioen aanpassen

Legt de focus op het anders worden van het pensioen. Suggereert vooral dat het hoger of lager wordt.

Invaren

Metafoor, die niet bekend is in relatie tot pensioen. Maakt niet spontaan duidelijk wat er gebeurt.

Een belangrijke vraag bij de keuze voor een term is de gewenste boodschap. Gaat het om het feit dat het oude pensioen wordt 'ingebracht' in de nieuwe regeling? Of bijvoorbeeld om het omzetten van een aanspraak op een uitkering naar een aanspraak op een kapitaal?

Bij het beantwoorden van deze vraag is het zaak rekening te houden met wat mensen (kunnen) begrijpen. Het gaat hier om basale concepten. Hoe ziet men 'een regeling'?

En begrijpt men dat men pensioen opbouwt binnen (of via) een regeling? Begrijpt men het verschil tussen een aanspraak op een pensioen en een aanspraak op een kapitaal? Een aandachtspunt bij verhuizen en ‘gaan naar’ is dat mensen pensioen mogelijk niet zien als iets wat ergens ‘gevestigd’ is. De locaties (de oude en de nieuwe regeling) zijn abstract en door veel mensen niet goed begrepen. Een beschrijving waarin de nadruk ligt op de regelingen lijkt daarom bruikbaar nadat deze goed getoetst is op begrip.

ALGEMENE TERMEN

10. Deelnemer

U / jij

Bijv. U bouwt een pensioen op bij Pensioenfonds Holland.

Iedereen met een pensioen bij [...]

Bijv. De regeling is er voor iedereen met een pensioen bij Pensioenfonds Holland.

Geen term, maar omschrijven

Bijv. 3000 mensen bouwen een pensioen op bij Pensioenfonds Holland.

Klant

Associaties met vriendelijk en dienstbaar. Kan echter ook irritatie oproepen omdat mensen niet zelf kiezen waar zij klant zijn. Draagt mogelijk bij aan de misvatting dat een pensioenfonds een commerciële instantie is.

Deelnemer

Jargon. Afstandelijk, roept geen positieve associaties op.

11. Pensioen inkopen

Kapitaal / Vermogen omzetten

In een pensioen

Bijv. ... als u het kapitaal dat u heeft opgebouwd omzet in een pensioen dat u iedere maand ontvangt.

Pensioen inkopen/aankopen

Bijv. .. als u een pensioen inkoopt
Mogelijk verwarrend als men niet kunt kiezen. Presenteert pensioen als een product, wat voor veel mensen onlogisch is. Kan de associatie oproepen met aanbiedingen, winst maken; wat onwenselijk is.

Pensioen vertalen

Roept wisselende reacties op. Enerzijds positief gevoel bij vertalen. Anderzijds niet passend als het om financiële actie gaat.

Ruilen

Suggereert gelijkwaardigheid en gaat voorbij aan de invloed van het moment en economische omstandigheden.

Let op: gebruik de termen 'omzetten' en 'inkopen' alleen als het om de economische actie (het daadwerkelijke inkopen) gaat en niet bij de berekening van het verwachte pensioen.

Het principe achter inkopen van pensioen is voor veel mensen niet goed te begrijpen. De meerderheid denkt simpelweg aan 'pensioen' (hoeveel krijg ik) en niet het hele mechanisme erachter.

12. Premie betalen

Geld inleggen voor uw pensioen

Maakt duidelijk dat je het geld niet kwijt bent.

Geld opzij zetten voor uw pensioen

Maakt duidelijk dat je het geld niet kwijt bent.

Premie betalen / afdragen

Premie wordt geassocieerd met zekerheid, verzekeringen

Betalen en afdragen roepen negatieve associaties op. Je bent het geld kwijt.

13. Solidair zijn met elkaar

We vangen mee- en tegenvallers samen op

Mee- en tegenvallers worden spontaan geassocieerd met geld.

We delen pech en geluk met elkaar

Eenvoudige formulering, direct. De termen 'pech' en 'geluk' staan echter te ver van de financiële wereld. Ook is de term 'geluk' niet passend bij het behalen van een positief rendement.

We zijn solidair met elkaar

Roept beeld op dat men solidair is met de ander en dus geld inlevert voor de ander. "Solidair zijn kost je geld".

14. Waardeoverdracht

Pensioen / kapitaal / vermogen meenemen

Bijv. U kunt het kapitaal dat u al heeft opgebouwd meenemen naar ...

Waardeoverdracht

Formele term. Wordt niet spontaan begrepen, extra uitleg is nodig.

Waarde overdragen

Zie 'waardeoverdracht'.

Verhuizen

Gebruik van de metafoor is in de context van waardeoverdracht logischer dan in de context van 'invaren', omdat het pensioen daadwerkelijk naar een andere plek gaat.

15. AOW-leeftijd

AOW-leeftijd

Gangbare term, bruikbaar bij de doelgroep 60+. Een omschrijving (zoals hieronder) is voor jongere mensen duidelijker.

Bijv. U kunt uw pensioen van [...] laten ingaan op uw AOW-leeftijd.

Omschrijven (i)

Bijv. Het moment waarop u AOW krijgt

Omschrijven (ii)

Bijv. U kunt het pensioen van [...] laten ingaan als u voor het eerst AOW krijgt.

De Sociale Verzekeringsbank gebruikt voor de AOW-uitkering de term AOW en geen pensioen. Daarmee helpen zij het misverstand weg te nemen dat het pensioen hetzelfde is als de AOW en tegelijk ingaat met de AOW. Pensioenuitvoerders kunnen hierop aansluiten door consequent te stellen dat je vanaf een bepaald moment AOW krijgt en het pensioen zelf laat ingaan.

16. Pensioendatum / Pensioenleeftijd

Het gebruik van de termen 'pensioendatum' en 'pensioenleeftijd' wordt afgeraden. Allereerst worden de termen (door elkaar) in twee betekenissen gebruikt. Daarnaast zijn beide termen jargon en worden de termen vaak gebruikt in een zin of alinea die bijdraagt aan twee misverstanden:

- a) het misverstand dat pensioen op een bepaald moment vanzelf ingaat en
- b) het de norm is dat pensioen ingaat op de AOW-leeftijd of de richtleeftijd.

Het gebruik van de termen 'vervroegen' en 'uitstellen' versterkt het tweede misverstand. Deze twee termen benadrukken dat de pensioneren op de richtleeftijd de norm is en een ander moment het afwijken van de norm betekent. Vaak is het goed mogelijk om de richtleeftijd weg te laten en alleen te benoemen dat iemand zelf bepaalt wanneer het pensioen ingaat. Een tweede aanbeveling is duidelijk te maken dat het pensioen niet automatisch ingaat, maar dat je het *in laat gaan*. Deze formulering legt de actie bij de lezer.

Betekenis: ingang pensioen

Omschrijven als eigen actie/keuze:

Als u met pensioen gaat

Als uw pensioen ingaat

Pensioendatum

Pensioenleeftijd

Bijv. Vanaf het moment dat u uw pensioen laat ingaan

Bijv. Als u uw pensioen laat ingaan. Niet gebruiken in de betekenis van de richtleeftijd. Deze formulering maakt mogelijk niet duidelijk genoeg dat je zelf kiest wanneer het pensioen ingaat.

Niet gebruiken in de betekenis van de richtleeftijd heeft. Maakt niet duidelijk dat het een eigen actie is, suggereert dat het automatisch gebeurt.

suggereert een specifieke datum, geen keuze

suggereert een specifieke leeftijd, geen keuze

Betekenis: richtleeftijd

U ziet uw pensioen als u het laat ingaan op uw 67^e Gebruik in combinatie met de uitleg dat men zelf kiest wanneer het pensioen daadwerkelijk ingaat.

Standaard gaat uw pensioen in op uw 67^e

Formulering draagt bij aan het misverstand dat het pensioen automatisch ingaat als men een bepaalde leeftijd bereikt. Suggereert dat de standaard leeftijd de norm is en dat vervroegen en uitstellen een afwijking van de standaard is.

Pensioendatum/–leeftijd

verwarring met AOW–datum en het moment dat men zelf het pensioen laat ingaan. Suggereert dat er geen keuze is.

Let op: ‘op leeftijd X’ is ook jargon.

17. Pensioen[...]

Pensioen[...]

Maak geen nieuwe woorden door voor 'gewone' woorden het woord 'pensioen' te zetten. Het woord wordt er niet duidelijker of beter te begrijpen door. Denk aan pensioenkeuze, pensioeninformatie etc.

Pensioenuitkomst

Pensioenkeuze

Pensioendoelstelling

OVERIGE 'RODE' WOORDEN/TERMEN:

Beleggingsmix

Soorten beleggingen

Beschermingsredendement

Te technisch, niet gebruiken

Toedelingshoogte

Te technisch, niet gebruiken

Renteafdekking

Te technisch, niet gebruiken

Risicohouding

Omschrijven, bijvoorbeeld: we nemen risico als we beleggen. Dat doen we omdat we verwachten dat het voor u uiteindelijk meer pensioen oplevert. We denken goed na over hoeveel risico we voor u nemen.

Risicopreferentieonderzoek

Moeilijke term, jargon. Suggereert dat mensen een voorkeur voor risico hebben. Liever omschrijven zonder termen als risico en zekerheid te gebruiken. Deze twee termen roepen bepaalde verwachtingen (zekerheid) of weerstand (risico) op.

Bij voorkeur ook niet koppelen aan beleggen. Voor mensen is het resultaat belangrijk. Een voorbeeld van een zin die omschrijft waar het onderzoek over gaat: "Wat vindt u belangrijk als het om uw pensioen gaat?" "Hoe moeten we omgaan met het geld voor uw pensioen?"

Projectierendement

Te technisch

Overrendement

Te technisch

Offensief	Omschrijven: Wat meer risico nemen. Het pensioen dat u kunt verwachten gaat daardoor omhoog. Maar het kan ook lager uitvallen.
Defensief	Omschrijven: Wat minder risico nemen. Uw pensioen wordt naar verwachting wat lager. Daar tegenover staat tegenover dat het bedrag dat u kunt verwachten minder schommelt. ('schommelen' heeft hier de voorkeur, omdat het om een rechtstreeks verband tussen winst/verlies en de hoogte van het pensioen gaat. 'Meebewegen' roept in dit geval onjuiste associaties op en vereist de uitleg waar het mee meebeweegt.
Derivaten	Te technisch
Collectieve waardeoverdracht	Alle pensioen van [...] zijn omgezet naar een pensioen bij [...]
Individueel bezwaarrecht	U kunt bezwaar maken tegen [...]
Opbouwfase	Terwijl u werkt en een kapitaal voor uw pensioen opbouwt
Uitkeringsfase	Als u pensioen krijgt
Shoprecht	Zie pensioen inkopen + benoemen dat dit bij een andere organisatie kan.
Leeftijdscohort	Groep mensen tussen [...] en [...] jaar (als je een cohort specifiek beschrijft) Groep mensen die ongeveer even oud zijn (als je een cohort in het algemeen beschrijft)
Cohort	Zie 'leeftijdscohort'
Beleggingsprofiel	Omschrijven: de manier van beleggen die bij u past / de manier waarop voor u wordt belegd
Lifecycle	Manier van beleggen. Hoe ouder u wordt, hoe minder risico we nemen.
Mismatch	Te technisch, niet gebruiken
Leenrestrictie (+ opheffen -)	Te technisch, niet gebruiken
Exposure	Te technisch, niet gebruiken
Neutraal (beleggen)	Gemiddeld risico nemen.
Doorbeleggen	We blijven het geld voor uw pensioen beleggen, ook als u pensioen krijgt.
Uitkeringsvorm	Te technisch, niet gebruiken

Inkomstenbronnen	Omschrijven: U krijgt bijvoorbeeld AOW, pensioen via [...]
Premieniveau	Hoogte van de inleg / omschrijven, afhankelijk van de context. Bijvoorbeeld: Iedereen legt volgend jaar meer geld in voor pensioen.
Toedelingsregels	Te technisch, niet gebruiken

Meer over eenduidige en begrijpelijke taal

Het document '[Eenvoudig communiceren over pensioen](#)' bevat een groot aantal aanbevelingen en voorbeelden van eenvoudige taal. In het document is uitgebreid aandacht voor zinsconstructies en opbouw van een tekst over pensioen. Ook worden verschillende formuleringen besproken die beter vermeden kunnen worden, met een beter leesbaar alternatief.